

ПОЛОЖИТЕЛНИ И ОТРИЦАТЕЛНИ СЪСТОЯНИЯ НА ЖИВОТА

14-а ШКОЛНА ЛЕКЦИЯ НА ОБЩИЯ ОКУЛТЕНЪ КЛАСЪ
(IV ГОДИНА)
ДЪРЖАНА ОТЪ УЧИТЕЛЯ НА 14.I 1925 Г. СОФИЯ

ПЕЧАТНИЦА МАЛДЖИЕВЪ—РУСЕ
ул. Сараоолу № 21

ПОЛОЖИТЕЛНИ И ОТРИЦАТЕЛНИ СЪСТОЯНИЯ НА ЖИВОТА

14-а ШКОЛНА ЛЕКЦИЯ НА ОБЩИЯ ОКУЛТЕНЪ КЛАСЪ
(IV ГОДИНА)
ДЪРЖАНА ОТЪ УЧИТЕЛЯ НА 14.І. 1925 Г.— СОФИЯ

ПЕЧАТНИЦА МАЛДЖИЕВЪ—РУСЕ
ул. Сараоолу № 21.

ПОЛОЖЕНИЕ И ОТВЕТСТВЕННОСТЬ
СЛУЖАВЩИХ НА РАБОТУ

1. ВНИМАНИЕ СЛУЖАВЩИХ НА РАБОТУ
К ВОПРОСАМ ОТВЕТСТВЕННОСТИ
И РАБОТЫ

ИЗДАНИЕ МАССОВОЕ - 5000
В Ленинграде 1925 г.

Положителни и отрицателни състояния на живота.

Размишление.

Прочете се резюме върху темата: „Отличителните качества на човешката и на Божията Любов“ Прочетоха се няколко от работите върху темата: „Отличителните черти на ума, сърцето и волята“.

За следния път ще пишете върху темата: „Отличителните черти на силата и на материята“. Който може да пише върху този въпросъ, нека пише, а който не може, нека си помисли малко.

Ще ви запитамъ сега: какво се подразбира подъ думата проекция? Тя не е българска дума. Въ тази дума се срѣща сричката „екъ“, „еко“, което означава отзвукъ, откликъ на нѣщо. Проектирамъ значи отправямъ се къмъ нѣщо. Англичанинътъ употребява думата „сей“, която значи кажи на мене. Въ български езикъ пъкъ имаме думата „сѣе“. Значи българинътъ се отправя къмъ земята. И въ единия и въ другия случай това изразява активностъ, действие. Да сѣе нѣщо, или да каже нѣкому нѣщо, е почти

едно и също, само че въ единия случай се говори на земята, а въ другия случай се говори на човѣка. Първоначалниятъ езикъ е включвалъ всичко въ себе си. Сегашниятъ езикъ включва формитѣ, той е изгубилъ двѣ свои качества, а именно: съдържанието и смисъла. Всички трѣбва да се стрѣмимъ да се повърнемъ къмъ първоначалния езикъ, който наричамъ Божественъ езикъ, или езикъ на ангелитѣ.

Какво се разбира подъ думата „проекция?“ (— тя е латинска дума и буквално означава хвърлямъ). Какво е човѣка на земята? Проекция ли е? Щомъ е проекция, тогава дѣ е неговата точка, отъ която се проектира? Единъ математикъ трѣбва да знае за себе си, отдѣ се проектира. За примѣръ, ученитѣ трѣбва да знаятъ отъ коя точка се проектира слънцето, което изпраща своята свѣтлина. Ако всѣки човѣкъ е проекция, дѣ е тогава неговата реалность, отъ която се проектира? (— Човѣкъ е сечение, а отдѣлнитѣ му части прѣдставляватъ проекция). Разбрано ли е това? — Не е разбрано. Не мислете, че човѣкъ не може да разбере неразбранитѣ нѣща. Неразбранитѣ нѣща сж въ същность разбрани, само че тѣ не могатъ да се изкажатъ. Запримѣръ, вие за кусвате хлѣбъ съ медъ. Не го ли разбирате? — Разбирате го, но не може да го обясните, не знаете

съставнитѣ му части. Неговитѣ отличителни черти, неговата сладчина вие разбирате и можете да направите различие. Слѣдователно какво нѣщо е медътъ, вие знаете, безъ да знаете състава му и други нѣща за него. Значи, безъ да знаете подробноститѣ на нѣщата, вие знаете тѣхната сжщина.

Вие като седите сега, правите извѣстна проекция. Какви проекции имате. Всѣки отъ васъ си има проекция. Допуснете, че се образува едно общество. Какво ще прѣдставлява това общество? — Сборъ отъ проекции. Всички тия хора говорятъ за хармония. Думата „хармония“ означава още и съзвучие. Запримѣрь, въ колко плоскости, въ колко свѣта функциониратъ сѣдемтѣтъ музикални тонове? — Въ единъ свѣтъ, нали? Въ какво седи съзвучието на два тона? (— Въ съотношението на вибрациитѣ). Когато два тона се допълнятъ, образуватъ съзвучие: когато два тона не могатъ да се допълнятъ, ражда се дисонансъ.

Всички вие имате подобни възгледи за живота, казвате: трѣбва да бждемъ добри, трѣбва до бждемъ истинолюбиви, трѣбва да живѣемъ въ хармония. Вие казвате че трѣбва да бждете добри, но не можете да проявите тази доброта. Не че я нѣмате въ себе си, но можете да я проявите. Имате желание да рисувате, имате разбираня въ това направление, но не мо-

жете да рисувате. Обичате музика но не можете да свирите. Какво показва това? — че човѣкъ има извѣстни дарби но не може да ги прояви. Изисква се извѣстно усилие, за да прояви тези дарби.

Отъ какво произтича противорѣчието? Вземете, за примеръ, една елипса, която да представлява едно живо същество. Едната страна на това същество може да стане положителна, другата — отрицателна. Ако при това живо същество дойде друго нѣкое и се докосне съ своята положителна страна до положителната страна на първото, непременно между тѣхъ ще се роди дисхармония, тѣ ще се отблъснатъ. Ако, обаче второто същество се докосне съ своята положителна страна до отрицателната страна на първото същество, тѣ ще се привлѣкатъ. Това съпрости физически сили, които действуватъ помежду си. Всѣки човѣкъ прѣдставлява отъ себе си една такава елипса, около която има и втора елипса. Ще направя мисълта си малко по-ясна. Допуснете, че вие отваряте магазинъ, близо до единъ богатъ търговецъ който има много клиенти. Вие започвате да търгувате съ същитѣ стоки, каквито продава и вашиятъ съседъ. Какво става? — Веднага между тебе и него се ражда състезание. Той не е доволенъ отъ твоеото съседство. Но ако този богатъ търговецъ има синъ

а вие сте ученъ човѣкъ, или художникъ и пожела-ете да учите сина му, той нѣпремѣнно ще бѣде до-воленъ отъ тебѣ, и тогава ще се разговаряте прия-телски. Той ще ви каже: азъ искамъ вие да ме по-сѣщавате често. Ще кажете: да, той има интересъ отъ мене. Не, въ дадения случай вашитѣ интереси се съвпадатъ. Какъ? — Ще ви опрѣдѣля това по следния начинъ: вие, като ученъ живѣете въ единъ по-високъ свѣтъ. Въ този свѣтъ се образуватъ другъ родъ мисли, чувства и действия, които попадатъ, от-разяватъ се добре върху този търговецъ. Когато чо-вѣкъ се развива физически около него нѣкой пѣтъ се образува единъ тъменъ кръгъ, или единъ полу-кръгъ отъ влиянието на отрицателнитѣ мисли и чув-ства въ него. Такъвъ човѣкъ остава нещастенъ и как-вата работа да започне, не му върви. Ако влѣзе въ училище да учи, скоро го напуща. Ако захване да че-те или да пише нѣкоя книга, скоро я оставя на по-ловина. Започне нѣкоя търговия, всичко изгубва въ нея. Не му върви. И най послѣ този човѣкъ каз-ва: прѣследва ме нѣщо. Защо? Защото той не постѣпва съ о б р а з н о т о з и в е л и к ъ законъ на природата. Разбира се тази идея е отвле-чена. Кои идеи сж отвлечени? — Които не се виж-датъ. Ако вие не сте страхливи, то като се наб-

людавате има единъ начинъ по който можете да наблюдавате най-напредъ едната частъ на вашето тѣло, а после и другата частъ, ще можете да забележите тия тъмни кръгове, които се образуватъ отъ вжтрѣ и отвънъ васъ.

Когато въ човѣка съществува една Божествена идея, тя всѣкога му дава сила и възможность да прѣодолѣе мжнотиитѣ, въ които живѣе, тъй както въ кораба се намира вжтрѣшна сила, която прѣодолява вълнитѣ на морето. Така и всѣки човѣкъ, запасенъ съ Божествена енергия, прѣодолѣва мжнотиитѣ. И ние, както корабътъ, по сжщия начинъ пжтуваме въ единъ свѣтъ, въ който има мжнотиии. Този свѣтъ е воденъ слѣдователно въ него ставатъ пертурбации Неорганизиранъ е този свѣтъ. Сега ние минаваме прѣзь една велика фаза на своя животъ, ние се намираме въ морето, но не можемъ да живѣемъ тамъ, трѣбва да излѣземъ на суша. Докато излѣземъ на сушата, още дълго врѣме има да пжтуваме въ този корабъ, на който веднѣжъ сме се качили. Мжнотиитѣ, които срещаме въ живота си сж естествени, затова не питайте защо идватъ мжнотиитѣ.

Всѣка идея има свой отгласъ въ свѣта. Питамъ тогава: заслужава ли да съществуватъ тѣзи идеи, които ние срѣщаме въ свѣта? — Не заслужаватъ,

понеже тѣ сж проекции. При това въ свѣта има много неправилни проекции. Когато единъ учителъ започне да учи малкитѣ дѣца да пѣятъ, каква е тѣхната пѣсенъ, каква е тѣхната музика? Тѣ взиматъ невѣрно тоноветѣ. Учителътъ трѣбва дълго врѣме да настоява докато тия дѣца усвоятъ пѣсенята и да започнатъ да взиматъ вѣрно тоноветѣ. Питамъ: ако вие възпроизведате това дѣтско пѣние на фонографската плоча какво ще излѣзе? — Ще имате пѣнието на едно дѣте, което прави усилия да пѣе добръ. Какъвъ смисълъ ще намѣрите въ тия невѣрни тонове? — Ще имате единъ начинъ, единъ пѣть на усилие, по който е минало това дѣте. Питамъ: единъ день когато това дѣте завърши своето музикално образование, нужно ли му е да се връща къмъ невѣрнитѣ тонове, които нѣкога е взимало? — Не му е нужно. Сжщото е и съ насъ, нѣма защо да се връщаме назадъ, да гледаме на нашитѣ погрѣшки. Погрѣшката си е погрѣшка. Ама защо е направена? „Защо“, „за какво“ — както и да се обяснява, тя е направена. Единственото нѣщо е, че погрѣшката трѣбва да се поправи. Значи, туй, което е потрѣбно за насъ на първо мѣсто е, че всички трѣбва да бждемъ умни. На второ мѣсто: всички трѣбва да бждемъ разумни. Да бждемъ умни, подразбирамъ, да имаме въ ума си

вложени всички способности, чувства и сили, съ които можемъ да работимъ. Да бждемъ разумни, значи да знаемъ какъ да употрѣбимъ въ даденъ случай тия способности, чувства и сили. На трето мѣсто трѣбва да имаме мораленъ или духовенъ устой на живота. Цѣлата сегашна наука почива върху тия принципи. Онѣзи учени хора, които правятъ открития сж високо надарени. Тѣ не сж прости хора. Тѣ разбиратъ духовната наука. Нѣкои отъ тѣхъ отдавна сж минали тази школа, която вие сега минавате. Затова тѣ могатъ да правятъ такива открития. Казвате: проста работа е това! Питамъ ви: вие виждали сте, какви сж сложни тия математически задачи, съ които работи нѣкой математикъ? Нѣкои религиозни хора мислятъ, че лесно е да се разбератъ съ ангелигѣ. По какво се отличава единъ ангелъ? Единъ ангелъ се отличава по това, че той може да разрѣши най-сложнитѣ математически задачи. Ако му дадешъ една задача напримѣръ, колко атома има въ вселената, той веднага ще я изчисли. Ако му дадете да рѣши друга нѣкоя задача, напримѣръ, да нзчисли животътъ на нѣкой човѣкъ въ най-голѣми подробности — кога се е родилъ, кога ще умре, какво и кога ще прѣживѣе — всичко това той ще може да изчисли въ най-голѣми подробности, за всѣки часъ, за всѣка минута и за

всѣка секунда. Има извѣстни формули, по които може да се изчисли всичко това. Обаче, дадете ли такава задача на нѣкой съврѣмененъ ученъ математикъ, той нѣма да я рѣши. Има адепти, учени хора, не отъ най-виднитѣ математици, които сж писали учебници, работили сж, но не сж въ състояние да разрѣшатъ една такава задача. По дайте такава задача на единъ отъ онѣзи учени, които учебници не сж писали, на които името не е извѣстно на земята, тѣ ще я разрѣшатъ. Азъ бихъ казалъ, че ученъ човѣкъ е този, който знае какво ще му се случи въ живота за да го използва. Напримѣръ, когато бѣше Иосифъ въ Египетъ, той знаѣше всичко каквото щѣше да му се случи. Египетскиятъ царь сжнува единъ сънь, но никой отъ неговитѣ умни и учени хора не можаха да го изтълкуватъ. Иосифъ го изтълкува. Туй, което каза, така и стана. Той не само че можа да го изтълкува, но сжсврѣменно даде проектъ, планъ, по който може да се спаси Египетъ. Умътъ и разумътъ на човѣка сж необходими, за да може да си помага въ мжчинитѣ минути на живота.

Сега, въпросътъ бѣше за Любовта. Като казвамъ, че Любовта не трѣбва да има обектъ, вие ще кажете: тогава на човѣка нищо не му трѣбва. Да нѣмашъ обектъ въ Любовта си разбирамъ да не

правишъ материалнитѣ образи цѣль въ живота си. Материалниятъ образъ трѣбва да съществува само като първостепенно, второстепенно, третостепенно... десетостепенно условие на живота ти, нищо повече, трѣбва да знаешъ, че неговата цѣна е врѣменна, той е само едно условие. Прѣди милиони години ти си ималъ форма на животно, ималъ си рога, копита и опашка — въ такава кѣща си живѣлъ. Ако сега ти се каже, че нѣкога си живѣлъ въ такава форма, въ такъвъ образъ, казвашъ: нима, азъ съмъ ималъ опашка? — Да, този образъ е билъ само условие за твоя животъ. Тогава си ималъ нужда отъ опашка, рога, копита, но сега се намирашъ въ новъ образъ, съ рѣцѣ и крака, съ по петъ прѣста на тѣхъ, съ мозъкъ, много хубаво устроень и т. н. Туй е едно друго условие за тебе. Може би слѣдъ 2 — 3 милиона години пакъ ще се намѣришъ въ друга нѣкаква форма. Тогава ти ще бѣдешъ пакъ същия човѣкъ съ нѣкакъвъ плюсъ отгорѣ, както при сегашнитѣ условия си човѣкъ, безъ по-раншнитѣ си рога, копита и опашка. Рогата изчезнаха отвънъ, а влѣзоха вътрѣ. И сега човѣкъ носи рогата си отвѣтрѣ и не ги показва постоянно, а само когато има нужда отъ тѣхъ. Казватъ за нѣкой човѣкъ: показва си рогата. Значи, у човѣка има нѣкъдѣ скрити рога, и само при извѣ-

стни случаи ги показва. Буквално ли да вземемъ тѣзи думи „показа си рогата“. — Не, разбира се. Силата на рогата не сѣди въ това, че ги носи нѣкоя на главата си, но силата имъ се показва въ това, до колко могатъ да прободатъ. Рогата сж едно условие, чрѣзъ което може да се покаже силата. Тѣй е и съ тѣлото. И то е едно условие. Умътъ и сърцето въ съврѣмения човѣкъ сж сжщо тѣй условия. Човѣкъ не трѣбва да ги прави цѣль въ живота си — тия нѣща още угрѣ може да се измѣнятъ. За въ бъдеще умътъ на човѣка ще се увеличи. Грамадна разлика сжществува между ума на единъ човѣкъ и ума на единъ ангелъ. Разликата е почти такава грамадна, каквато между ума на единъ човѣкъ и на една жаба. Тогава, какъвъ смисълъ има да се хвалишь, че имашъ умъ? Да, можешъ да се хвалишь, колкото искашь между жабитѣ и между хората даже, но дойдешъ ли да се сравнявашъ съ ума на ангелитѣ, ще туришь всичкото смирение, което можешъ да намѣришь въ себе си. Дълго врѣме ще чакашь, докато твоя умъ стане като тѣхния. Отдѣ произтича човѣшката гордостъ? — Човѣшката гордостъ произтича отъ това, дѣто човѣкъ мисли, че знае много, че той не е като другитѣ хора, че неговиятъ умъ е много положителенъ, че знае всичко и т. н. При това, задайте му единъ

отъ въпроситѣ, какво нѣщо е Сириусъ или какво нѣщо представлява съзвездието Орионъ, или какво нѣщо е сѣверната мечка, голѣмата мечка, малката мечка и вижте какво ще ви каже. Пали имате знания, кажете, какво има тамъ? Не, човѣкъ трѣбва да каже на себе си: чакай да видя, какво зная азъ? Като си задавате тия въпроси, у васъ ще се родятъ потици за правилна мисълъ. Смирението всѣкога дава на човѣка благодать, да мисли отвѣтрѣ. Смирението е условие за развиване на ума въ човѣка. Човѣкъ винаги трѣбва да съзнава, че има възможности за развиване на неговия умъ и неговото сърце.

Ще ви задамъ единъ въпросъ: какво искате да постигнете сега на земята? — Това е единъ интименъ въпросъ, но задайте си го вие сами на себе си. Какво иска да постигне онзи, който отива на училище? Нѣкой напуска училището прѣждеврѣменно. Казватъ за него: той излѣзе отъ училището, не го харесва. Кой губи въ този случай, този, който напуска училището, или самото училище? Ако нѣкой напусне училището, губи ли нѣщо? Ако другъ учи въ училището, печели ли нѣщо? — Който учи, той печели въ сжщностъ. Професоритѣ, учителитѣ, които сж въ туй училище, печелятъ ли нѣщо? — Тѣ може да иматъ материална печалба, но ученицитѣ

свършватъ, тѣ ще благодарятъ, че сж свършили, че учителитѣ сж ги учили. Тѣзи, които не сж свършили, казватъ: учихме въ училището, но не можахме да свършимъ. Трѣбва по нѣкой пжть да се връщате въ училището, което сте свършили? Слѣдъ като свършишъ, назначатъ те професоръ нѣкъдѣ или учителъ. Въ училището можешъ да бждешъ въ положението на човѣкъ, когото учатъ, или въ положението на човѣкъ, който учи другитѣ — двѣ фази има значи.

И тъй, земята е училище. Като свършите това училище, нѣкои ще го напуснатъ, а нѣкои ще останатъ въ него като професори, съ доста съблазнителна заплата. Тогава вие ще учите тѣзи, които ще идватъ въ училището. Питамъ: ами онѣзи, които нѣма да станатъ професори, кждѣ ще отидатъ? Въ школата нѣма да бждете повече, защото нѣма да има мѣсто за васъ. Тогава, кждѣ ще отидете? Това сж упражнения на ума, които често трѣбва да правите. Ще седнешъ нѣкой пжть на едно мѣсто и ще се запиташъ: като свърша училището на земята, кждѣ ще отида? Ако стана професоръ осигуренъ съмъ на земята, но нѣмамъ това щастие. Подадохъ заявление, не ме приеха. Кждѣ ще отида сега? Вие сега ще си кажете: тогава ще отидемъ на небето. Въ английски езикъ думата „небе“ означава още и пристанище.

Съчетанието на тия двѣ думи случайно ли е, или има за това нѣкаква причина? Азъ бихъ желалъ нѣкои отъ васъ да проучватъ филология, да знаятъ произхода на думитѣ. Често, слѣдъ като говоришь на българина много чудни работи, той цѣка. Отдѣ е произлѣзълъ този звукъ? Това цѣкане произлиза отъ вземането на въздуха вжтрѣ въ устата. Интересни сж условията, при които се образувалъ тоя звукъ. Той все-таки ще е произлѣзълъ отъ нѣкое плѣме на далечното минало. Тѣ се намирали при особени условия на живота и българитѣ, които сж живѣли при тѣхъ сж възприели този слогъ. Сега той минава въ рѣчьта като междуиметие, като възклицание, като изразъ на очудване.

Когато влизате въ единъ класъ като вашия тукъ има една опасностъ, която седи въ това че обобщенията които се правятъ, сж много силни. Знанието се прѣдава повече чрѣзъ обобщения. Мнозина отъ васъ ще си съставятъ понятие, че знаятъ много и ще дойдатъ до положението да казватъ: туй което се говорѣ тази вечеръ, азъ го зная. Не, това е една обща идея, обща разработка на въпроса, а вие трѣбва да го проучите и приложите

Ще изясня мисълта си. Да допуснемъ, че вие имате единъ приятель, когото срѣщате като обикно-

вень човѣкъ, въ едно незавидно положение, въ една проста форма. Вие не проявявате почти никакъв интересъ къмъ него и казвате: обикновенъ човѣкъ е този мой приятель, говори обикнове и работи, азъ го зная, познавамъ го добръ. Вие не се занимавате съ този човѣкъ, като че никаква полза не може да ви принесе. Казвате: умътъ на моя приятель не е много развитъ. Слѣдъ десетъ години, обаче този човѣкъ става ученъ, виденъ професоръ, знаменитъ лѣкаръ. Въ това врѣме заболява дъщеря ви и вие отивате при този простъ човѣкъ, викаете го да лѣкува вашите близки. Вашитѣ отношения сега ще бждатъ ли сжщитѣ, каквито при първата ви срѣща? — Нѣма да бждатъ сжщите. Защо? — Той вече е другъ. Питамъ: това, което той сега проявява, въ него ли бѣше, или послѣ го е придобилъ? Ето, тукъ се изискватъ правилни разбирания, тънка мисль. Има нѣща, които ние придобиваме, но има нѣща, които сж въ насъ, придобити сж, но трѣбва да се разработятъ. Изкуството на единъ художникъ? Въбоитѣ ли е? — Изкуството на единъ художникъ седи въ съчетанието на боитѣ, а не въ самитѣ бои. Боитѣ сж купени отъ тукъ-отъ тамъ, но съчетанието което той прави. е негово. То е субективно, но въ него се крие гениалността. То е невидимо, но въ невидимо-

то е великото. Музикантът е велик не съ своя инструментъ, който издава тоноветъ, но по съчетанието на тоноветъ, което той прави. Тонотетъ не е негови, но съчетанието на тия тонове е негово. Следователно, така и вие трѣбва да правите разлика между това което е ваше и туй, което вие можете да съчетаете. Ваше е онова съчетание, което може да направите между една добра ваша мисъл и едно ваше желание. Защото, доброто, което може да направите, не е ваше. Ваше в само съчетанието на условията. Мнозина хора могат да направятъ едно и също добро, но за даденъ случай азъ съмъ единствениятъ човѣкъ, който мога да направя това добро — никой другъ не може да направи същото добро при същитѣ условия. Моята гениалностъ седи въ това, че азъ съмъ първиятъ човѣкъ, който има такъвъ прозорливъ умъ, та да бѣда точно на това мѣсто, дѣто нѣкой човѣкъ се нуждае отъ моята помощъ. Ако азъ отида втори, следъ като други е направилъ доброто, въ това нѣма никаква гениалностъ. Това всѣки може да направи. Като казвамъ да направишъ туй което никой не може да направи, подразбирамъ ти да си толкозъ прозорливъ, че да си пръвъ на мѣстото, дѣто трѣбва да направишъ това добро. Въ това именно седи твоя прогресъ, въ

това седи твоето повдигане. Това значи да не изгубиш нито единъ случай, който ти се дава за развиване за усъвършенствование или за проявяване на твоята душа.

Въ бесѣдата, която държахъ въ недѣля, казахъ че съврѣменното художество не е нищо друго, освенъ едно цапало. Колко трѣбва човѣкъ да бѣде внимателенъ въ езика си, за да не се тълкуватъ нѣщата криво. Които сж отъ васъ художници, като чуятъ това нѣщо ще си кажатъ: Учителътъ има предъ видъ насъ, нашето художество, иска малко да ни позасегне. Не, азъ говоря принципално искамъ да обърна внимание на това, че художеството не седи въ боите, които се турятъ на платното. Боитѣ сж едно цапане само, а истинското художество е въ съчетанието на тия бои. Цѣната на една книга не седи въ чернитѣ букви, напечатани върху нея, но въ съчетанието на тия букви. Тѣ сж символи. Тия думи сж черни, но като прочетете съдържанието на книгата, казвате, че тази книга е отлична. Значи изкуството не е въ боитѣ. Всѣки художникъ трѣбва да влага въ своитѣ картини нѣщо духовно. Само духовниятъ човѣкъ може да влага духовно. Духовното е невидимо. Който не може да чете, както трѣбва той не може и да разбира. И въ изкуството има четене. За

да разберешъ изкуството, трѣбва да знаешъ азбука-та на изкуството. Щомъ схванешъ идеята на художника, ще разберешъ и картината му. Слѣдователно тамъ, дѣто може да се схване и разбере идеята, това е вече художество, а не цапало.

И тъй, задъ материалната, видимата страна на картината се крие идеята. Сжщото се отнася и до човѣка. Материалната страна на човѣка не е самиятъ човѣкъ. Ако мислите, че човѣкътъ е това, което виждате, лъжете се. Въ човѣка вжтре има друго нѣщо скрито. Ако може да прочетете въ скритото лице, въ скрититѣ очи, въ скрития му носъ, въ скритото чело, тамъ ще видите скритъ истинскиятъ човѣкъ. Невидимото въ свѣта е хубавото, красивото. И благодарение, че този човѣкъ е неуловимъ, той не може да бжде робъ на условията, понеже е нематериаленъ. Той всѣкога може да се изплъзне. Ти можешъ да го държишъ въ рѣбство, до като е свързанъ съ дадени условия, но излѣзе ли извънъ условията, той е свободенъ. Така трѣбва да мислите. Ако вие мислите, че сте духовни, че сте независими отъ материалнитѣ условия, изведнажъ ще се почувствате свободни. Запримѣръ, азъ мога да живѣя съ една хапка хлѣбъ на день. Кога? — Когато зная какъ да използвамъ скритата сила ако зная какъ да развия тази възмож-

на сила въ тази халка хлѣбъ, но ако не мога, тогава ще ми трѣбва цѣль килограмъ хлѣбъ, както и на всички други хора. Значи „мога“ но само при знание. Малкото при знание е възможно и е много, а многото при незнание е невъзможно и малко. Тъй щото, когато човѣкъ иска много той е невѣжъ а когато иска малко той е ученъ човѣкъ. На духовния човѣкъ трѣбва малко, но той изважда много нѣщо отъ това малко. Дѣ ще се намѣри човѣкътъ въ малкото нѣжно чувство? Споредъ менъ, човѣкътъ седи въ малкото, въ деликатното нѣжно чувство, а не въ голѣмия потокъ на чувства. Човѣкътъ не е нѣщо грамадно, то е нѣщо много малко, което се движи съ такава грамадна бързина, че едновременно може да бжде навсѣкждѣ — може да проникне прѣзь всички свѣтове. Затова нѣкой пѣтъ туй чувство се изгубва. Нѣкой пѣтъ почувствуваме въ себе си нѣщо като свѣтковица, което веднага изчезва, защото ние сме обърнали въ това врѣме вниманието си къмъ материалния свѣтъ, заети сме съ нѣкои много груби работи, мислимъ, че тѣ сж необходими за насъ. Не, материалнитѣ нѣща сж само условия за насъ. Ти като човѣкъ трѣбва да познава себе си. Въ тебе е малкото чувство. Теософитѣ казватъ, че човѣкъ билъ нѣкаква голѣма аура. Не е така. Аурата на човѣка

прѣдставлява такава илюзия, каквато и тѣлото му. Добрѣ, ако взема една запалена клечка кибритъ и я въртя бързо, тя ще образува около себе си единъ огненъ кръгъ. Питамъ: цѣлиятъ кръгъ огненъ ли е? Клечката въ този кръгъ ли седи? — Не. Движението на тази клечка въ кръгъ прѣдставлява възможности на движение на клечката и показва бързината на нейното движение.

Сега, ако ви кажа, че земята не е толкова голѣма, колкото си я прѣдставяваме, какво ще разберете? Земята е много малка, но се показва голѣма, вслѣдствие на бързината, съ която се движи. Земята е толкова малка, че и едно дѣте може да я вдигне съ пръста си. Какъ ще ме разберете? — Това не може да се разбере. Ето какъ се разбира тази идея: голѣма е силата на земята, а не количеството на материята. Да, силата на земята е голѣма, но силата на слънцето е още по-голѣма.

Вие ще кажете: сега разбрахме това нѣщо. Това обаче, сж математически вѣроятности, които трѣбва да се докажатъ, за да се разбере, каква идея криятъ въ себе си. Какво се подразбира подъ думата „движение“? Като ви зададохъ темата: „Сила и материя“, подразбрахъ да опрѣдѣлите отношенията между духовното и материалното. Материята има фор-

ма, а силата нѣма форма. Тогава, какъ може, силата, която е нематериална, да има допирни точки съ туй, което е материално? Съ този въпросъ отъ хиляди години насамъ сж се занимавали най-виднитѣ философи въ Индия, въ Египетъ, въ Сирия, въ Вавилонъ, въ Палестиня, па и съврѣменнитѣ учени се занимаватъ, но той още не е разрѣшенъ. И слѣдъ хиляди години още ще остане неразрѣшенъ. Дори и слѣдъ като завършатъ хората своето развитие на земята, пакъ ще остане неразрѣшенъ. По човѣшки този въпросъ може да се разрѣши, но не и отъ всички гледища. До извѣстна степенъ ще се разрѣши, но не и всестранно, все ще остане една часть отъ него неразрѣшена. Когато се рѣшава една задача, всѣкога остава въ нея единъ елементъ неразрѣшенъ. Въ неразрѣшеното седи бждащето. То значи, че за въ бждаще ще го разрѣшимъ.

И тъй, вие трѣбва да мислите, да бждете смѣли и рѣшителни да не ви е страхъ отъ нищо. Единъ ученикъ, като се разговаряше съ мене, каза ми: „Учителю, менъ не ме е страхъ отъ тебе“. Че азъ не сжмъ мечка да те е страхъ! Азъ не искамъ да ви плаша. Каква радостъ ще ми причини това, че се страхува отъ мене? Дали се страхува, или не се страхува, за менъ е безразлично, за него не е доб-

рѣ, ако се страхува другъ е въпросътъ, ако той по симпатия може да ми подействува съ своя страхъ, или съ своето безстрашие. Страхътъ произтича всѣкога отъ материални обекти — нищо повече.

Вие трѣбва да имате правилни схващания за Бога. Богъ обича хора, които мислятъ. Той казва: „Елате да разсждаваме!“ Вие казвате: не ни трѣбватъ разсждения. Турцитѣ казватъ: „Не му търси края!“ То значи: „седемь ката нагорѣ, седемь ката надолу, не трѣбва да се мисли повече“. Не, ще ми слимъ и то разумно ще мислимъ, но нѣма да разрѣшаваме задачитѣ. Казвамъ: започвайте, но не свършвайте. Ще кажете: това е едно противорѣчие“. Какъ да не свършваме? Като казвамъ да започвате, но никога да не свършвате, подразбирамъ въ васъ да остане единъ вѣченъ импулсъ къмъ знание, което всѣки день да се разширява. да не дойдешъ до най високото положение и да кажешъ, че нѣма какво повече да се учи. Нѣкой отъ васъ мислятъ, че нѣма повече добродѣтели, че не могатъ да станатъ по добри. Че ти не знаешъ още, какво нѣщо е доброто. Ти си добъръ като човѣкъ, но като ангелъ още не си добъръ. Пъкъ ако си добъръ като ангелъ, не си добъръ като арахангелъ. Пъкъ ако си добъръ като арахангелъ, има други сщества, надъ тѣхъ, чиято

доброта още не си достигналъ. Пъкъ не си тъй добъръ като херувимъ и най послѣ не си добъръ като Бога. Това сж степени на доброта, които трѣбва да ти даватъ потикъ. Затуй въ всинца ви трѣбва да има търпѣние, всинца до бждете млѣди. У васъ постоянно трѣбва да има единъ ламтежъ за знание, за доброта.

Упражненията, които правите, сж необходими, понеже въ половината частъ на тѣлото ви се набира повече негативна енергия, а въ другата половина положителна. При тия упражнения, различнитѣ енергии въ тѣлото ви се балансиратъ. Когато човѣкъ е здравъ, когато чувствува и мисли правилно, енергиитѣ сами по себе си се балансиратъ. Но когато човѣкъ не е здравъ, природата сама прѣдизвиква балансирание на тия енергии, тя създава извѣстна болестъ и съ това предизвиква разни движения. Човѣкъ като боледува, започва да се гърчи, да се движи, става лѣга, а съ това енергиитѣ се регулиратъ. Ако се урегулиратъ правилно, човѣкъ оздравѣва, ако не се урегулиратъ правилно, човѣкъ заминава.

Сжщиятъ законъ за балансирание на енергиитѣ се отнася и при мислитѣ и чувствата на човѣка. Когато човѣкъ мисли, енергията прѣминава отъ едното полушарие въ другото. Когато човѣкъ чувствува, чувствата му служатъ сжщеврѣменно да движатъ

кръвта. Когато чувствата сж радостни, тѣ джизгатъ артериалната кръвь и прѣдизвикватъ положителни мисли въ човѣка. Когато пъкъ човѣкъ е скърбенъ, когато тжжи, кръвьта става венозна и се прѣдизвикватъ отрицателни мисли въ човѣка. Чувствата служатъ при кръвообрѣщението на човѣка. Всички духовни процеси, които ставатъ въ човѣка иматъ физически прояви въ организма му. Между духовнитѣ и физически тѣ прояви има пълна хармония. Нѣкой казва: защо трѣбва да правя упражнения? Разумно трѣбва да ги правишь! Това е законъ на природата. Ако искашь да живѣешъ нормално, трѣбва да правишь редъ упражнения. Искашь, не искашь, ще правишь упражнения. не зависи отъ тебъ. Ако доброволно не правите движения, природата ще ви застави на сила.

Сега, всички работи трѣбва да ставатъ разумно! Онова, което ние вършимъ, искаме да бжде разумно обосновано, да нѣма въ него противорѣчия. Човѣкъ може да живѣе по много начини, но разумно трѣбва да живѣе.

„Любовьта ражда доброто“.

— Доброто носи животъ, свѣтлина и свобода за нашитѣ души.

